

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pirc**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na eeli strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 2. V Ljubljani, 31. januarja 1893. Leto X.

Obseg: Razpis darila. — Nova trtna škropilnica „sifonija“. — Oddaja umetnih gnojil za travnike — Zimska opravila skrbnega čebelarja. — Kakšno seme sejmo. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene. — Inserati.

Razpis darila.

Z namenom, da bi kmetovalci začeli premišljevat i o svojem stanju, kar je prvi pogoj, da se obrne na bolje, z namenom, da bi se še bolj zanimali za naš list in za našo družbo, in končno z namenom, da stopijo vsi „Kmetovalčevi“ čitatelji v nekako duševno medsebojno zvezo, razpisuje podpisano uredništvo

v darilo petdeset najlepših visokodebelnih sadnih dreves,

katera naj dobi tisti, ki najbolje odgovori pismeno

do 15. marcija t. l.

na vprašanje:

V čem so kmetovalci sami krivi, da kmetijski stan peša?

Odgovori, podpisani z vsem imenom pisčevim, naj se pošljejo najkasneje do gori imenovanega dneva podpisnemu uredništvu katero bode preskrbelo nepristransko presojo došlih spisov. Odgovor bodi kolikor mogoče kratek, ne presega naj tiskane pol „Kmetovalčeve“ strani in naj bode pisan kakorkoli si bodi, ker gledalo se bode le na vsebino, za tisek ga uže priredi uredništvo. Na vzroke propadanja kmetijskega stanu, katerih kmetovalec ni sam kriv, ni se ozirati.

Najboljši t. j. odhkovani odgovor, nadalje nekatere druge tudi še dobre odgovore, in sicer razvrščene po njih vrednosti, in pa dobre misli iz ostalih odgovorov bomo objavili v velikonočni številki „Kmetovalca“ t. j. 31. marcija. Uredništvo si pridržuje pravico, razdeliti darilo, če bo treba, tudi piscema dveh najboljših odgovorov.

Za gorenje darilo sme tekmovati vsak prejemnik „Kmetovalca“, vender se bode pri enaki vrednosti odgovorov dala prednost kmetovalcu, ki je sam izkušen posestnik.

Uredništvo „Kmetovalca“ v Ljubljani.

Nova trtna škropilnica „sifonija“.

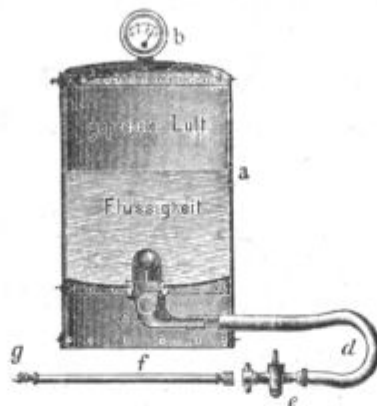
Menda ga ni več vinščaka, kateri je videl uspeh škropljenja trt z bakreno galico, da bi tajil potrebo tega dela. Da se še v obče trte ne škropijo, je dandanes največ vzrok lenoba in, bodimo odkritosrčni, tudi pomanjkanje denarja. O lenobi ne bomo govorili, kar se pa tiče denarja, pa mora vinščak, ki hoče kaj pridelati, galice kupiti, naj denar vzame, kjer koli si bodi. Kdor je dober in priden gospodar, gotovo dobi še tistih par krajcarjev za galico na posodo, vsaj ta denar ni zavržen, jeseni ga stoterokrat nazaj dobi. Z nakupom galice pa še ni vse storjeno, treba še škropilnice. Naša družba je dosedaj blizu 100 škropilnic uže brezplačno po deželi razdelila, in koder so se ljudje resno za škropljenje brigali, dobil je najrevnejši posestnik škropilnico brezplačno na posodo. Koder so pa bili malomarni, tam so si sami krivi, ker se niso za družbene razglase, naredbe in ponudbe brigali. Danes je uže tako kmetovalčevo stanje, da mu je težko izhajati, če se ne briga za našo družbo!

Škropilnic je raznovrstnih. Eni hvalijo to, drugi ono, a večina njih je dobra, če se ž njimi prav ravna. Ali pa pri nas tudi splošno prav ravnaajo s škropilnicami? Prav nič ne! Napolnijo jih z gosto, neprecejeno tekočino,

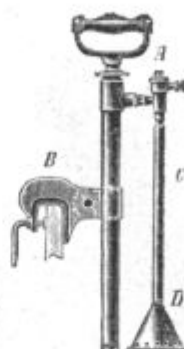
z drobnim peskom, ki se nahaja v apnu, potem pa zahtevajo, naj dobro dela. Po porabi jo malokedo skrbno izmije, da bi jo pa kedaj v zaklopih in v členkih mazal, na to pa še misli ne. Popoljšajmo se torej v letošnjem letu, ker v škropilnicah leži lep denar, a tudi zato, ker dobro oskrbovane škropilnice prihranijo ob delu veliko truda, časa in jeze.

Danes pa hočemo poročati našim bralcem o novi škropilnici, katere prednost je, da sama dela, da je torej ni potreba goniti, a ima to silno slabo napako, da je malo draga. Vprašanje pa je, če njena prednost prav zelo ne odvaga nje slabe strani.

Ta nova škropilnica je imenovana „sifonija“ ter jo izdeluje Ph. Mayfarth & Comp. na Dunaji. Kakor je iz podobe 5. in 6. razvidno, sestoji ta škropilnica iz dveh ločenih delov, in sicer iz škropilnice, katero kaže podoba 5. v prerezu, in iz sesalne ter tlačilne pumpe, ki jo kaže podoba 6. Škropilnica sestoji iz močne nitane brente ter ima na vrhu tlakomer (manometer), ki kaže, koliko tlaka ali pritiska je v brenti. Ta tlakomer kaže do tri atmosfere pritiska,

Podoba 5.

Podoba 6.

se namreč namesto galične zmesi čiste vode, katera naj potem z vso močjo ven brizga pri pipi e (brez

Podoba 7.

Podoba 8.

a brenta je preizkušena na 6 atmosfer, tako da se ni bati nesreče. Znotraj v brenti pa ni drugega nego kroglasta zaklopnica, ki jo zaznamuje črka c. S to zaklopnico sta v zvezi kavčukova cev d in pipa e. Pipa (glej podobo 7.) se pritrdi na posodo, v kateri je raztopljena galica. Kadar se škropilnica polni, zveže se cev d z zaklopnico pumpe A in se takrat, kadar se brenta prvič polni, toliko zraka vanjo napolni, da kaže tlakomer eno

atmosfero. Potem se pumpa v brento toliko časa raztopljena galična zmes, da kaže tlakomer tri atmosfere. To je ob enem znamenje, da je škropilnica napolnjena. Ko je to zvršeno, zapre se pipa e, cev se odvijne od pipe A in na njo se pritrdi razpršilna cev f z razpršilom g. Tako je škropilnica pripravljena za škropljenje. Pri delu ni drugega treba, nego odpreti pipo e. Stisnjeni zrak pritiska potem sam od sebe tekočino z veliko močje skozi razpršilnik. Zraka je torej le prvokrat treba v pumpati.

Pri rabi „sifonije“ naj delavec na nič drugega ne pazi, nego le na razpršilnik in na trte, kakor to kaže podoba 8. Ker mu ni treba pumpe goniti, kar je zelo utrudljivo, mu je ena roka prosta ter se z njo na strmih tleh lahko za kako reč drži. Finost pršenja je zavisna od razpršilnika, od česar je tudi zavisno izpraznjenje napolnjene brente. Pri finem pršenju se škropi z eno napolnjeno škropilnico 24 minut. Čiščenje „sifonije“ je tudi kaj lahko. V pumpa

se namreč namesto galične zmesi čiste vode, katera naj potem z vso močjo ven brizga pri pipi e (brez razpršilnika). To čiščenje je pa sicer redkokrat potrebno, ker notranje sito „sifonije“ ne pušča nesnage v škropilnico. Koder se rabi več škropilnic, zadostuje le ena pumpa.

Sifonija stoji pri Ph. Mayfarth & Comp. na Dunaji s pumpo vred 29 gold. 50 kr., sifonija sama 19 gold. 50 kr., pumpa sama pa 10 gold.

Oddaja umetnih gnojil za travnike

po c. kr. kmetijski družbi kranjski.

Kdor podrobno pozna zgodovino delovanja naše družbe v zadnjem desetletju, čuditi se mora, koliko je napredovala, a še bolj se mora čuditi, koliko so napredovali vsled njenega prizadevanja naši kmetovalci. Pred desetimi leti si niti upali nismo pisati v „Kmetovalcu“ o umetnih gnojilih, ker smo vedeli, da moramo poprej naše kmetovalce počasi privedi do spoznanja o potrebi umetnih gnojil. Danes je vse drugače. Kmetovalci so se pričeli sami uže brigati za umetna gnojila, in družbi dohajajo od dne do dne vprašanja po njih. Ker pa ni nikjer toloko goljufije kot pri trgovini z gnojili in ker je zlasti majhne množine gnojil, kolikerkšne potrebujejo naši kmetovalci, mogoče dobiti le po zadružni naročitvi, zato je c. kr. kmetijska družba kranjska ukrenila letos pričeti z oddajo umetnih gnojil, in sicer za začetek le za travnike, senožeti, košenice i. t. d.

V št. 21., 22., 23. in 24. lanskega letnika „Kmetovalca“ smo priobčili izvrstno razpravo našega rojaka docenta dr. Kramerja o pomenu in uporabi umetnih gnojil, na katero danes vnovič opozarjamo č. naše čitatelje.

Kot gnojila za travnike je družba naročila in bode oddajala letos „zmleto Tomazovo žlindro“ in „stasfurtski kajnit“.

Tomazova žlindra je gnojilo, ki daje rastlinam prepotrebno fosforovo kislino in po vrhu še apno. Tomazova žlindra ima v sebi 18 do 20 % fosforove kisline.

Kajnit je kalijevo gnojilo, ki je preimenitno ter daje rastlinam tisto, kar one deloma dobe, če se gnoji s pepelom. Kajnit ima v sebi 23 do 25 % žveplenokislega kalija.

Najboljša za gnojenje travnikov je zmes teh dveh gnojil, a opozarjamo, da še ni gotovo, če bode družba oddajala uže letos kajnit, ker je kajnit postranski pridelek salin in ker je v Avstriji sol monopolski predmet kakor tobak, zato moramo poprej imeti v ta namen c. kr. finančnega ministerstva dovoljenje, za katero se trudimo uže mesec dni.

Ker pa objave o oddaji umetnih gnojil nismo mogli več odlašati, ukrenili smo tako, da bomo vendar naročila vzprejemali ter jih seveda tudi izvršili, če nam bode mogoče, drugače pa priporočamo delati poskuse le s Tomazovo žlindro, katero bomo gotovo imeli.

Kdor rabi za gnojenje travnikov samo Tomazovo žlindro, naj je porabi. za hektar 400 kg ali za oralo 225 kg ali pa na 1 mernik posetve 40 kg.

Kdor pa hoče gnojiti z zmesjo od Tomasove žlindre in kajnita, ta naj pa porabi na 1 hektar 400 kg Tomasove žlindre in 600 kg kajnita, ali na 1 oralo 225 kg Tomasove žlindre in 350 kg kajnita, ali na 1 mernik posetve 40 kg Tomasove žlindre in 60 kg kajnita.

Prav nujno priporočamo, naj vsak poskusi z zmesjo, a še enkrat omenjamo, če ne bomo imeli kajnita, poslali bomo vsakemu le žlindre, ki je tudi sama ob sebi izvrstna.

Travniku se pa s temi gnojili gnoji na ta način, da se travnik pomladi dobro prebrana, potem gnojilo potrese in zopet zavleče. Nasledek takega gnojenja bode, da prirastejo žlahtne trave in detelje bolj obilo, razni pleveli, zlasti pa preslica in mah, pa izginejo. Ako se gnoji z zmesjo od kajnita in žlindre, naj se poprej oboje zmeša, a ne več nego 24 ur poprej, ker se drugače

zmes sprime in strdi. Ker je Tomazova žlindra zelo fino zmleta in jo je torej sitno raztresati, zlasti ob vetru, zato jo priporočajo malo pred porabo poskropiti ter dobro premešati, ker se taka laže trosi.

Končno še nekaj. Vsa ta gnojitev bode pri nas prvi poskus, zato pa priporočamo vsem tistim, ki še dvomijo o uspehu, oziroma o tem, da je vredno tako gnojiti, naj določijo za poskusen o parcelo ter jo razdele v dva kolikor mogoče enaka dela. En del naj po gori popisanem načinu pognoje, drugega pa ne. Jeseni bodo videli, ali je večji pridelek poplačal trud in trošek za umetno gnojilo. Tudi še omenjamo, da ni nikakor potrebno držati se natančno gorenjih števil. Če se vzame malo manj, bo uspeh manjši, če več, bo pa boljši.

Družba bo oddajala ta gnojila le v vrečah po 100 kg, in sicer bode stalo 100 kg zmlete Tomasove žlindre 4 gld., 100 kg kajnita pa okoli 3 gld. 20 kr. Naročitev, ki jih uže sedaj vzprejemamo, je dodati nekaj are.

Zimska opravila skrbnega čebelarja.

II.

Skrben čebelar ne bo storil samo tega, kar sem naznačil v prejšnjem sestavku, marveč misliti mu je na prihodnjo pomlad in poletje. Takrat bode imel čez glavo dela na polji in na travnikih in ne bode mogel s pridom oskrbovati ljubih živalic, ako ne bode prav uporabil zimskega časa. Kako neprijetno je, ako spomladi, ko čebele rojijo, nimamo potrebnih priprav ali nam primankuje celo panjev in moramo sosednje čebelarje nadlegovati. Prepričan sem, da je vsak še tako priprost kmetovalec čebelar sposoben, da si sam pripravi potrebnega čebelnega orodja in čebelnih stanovanj, ako ima le količkaj spretnosti, trdno voljo in potrebnega orodja, katero mora biti pa itak v vsaki kmetiški hiši.

Pregledati je potreba najprvo vse prazne panje in popraviti, kar se je poškodovalo med letom. Ni pametno puščati prazne panje čez zimo v čebelnjaku, ker prerade gospodarijo v njih miši. Duh po miših je pa čebelar neznosen, radi tega roj ne ostane v takom panji, ki so ga miši onesnažile ali gnezdo naredile v njem. Osnaženi panji naj se v suhem zračnem prostoru nalože drug vrh drugega in naj se dobro zamaše.

Primeroma se da že naprej izračunati, koliko rojev bomo imeli spomladi. Toliko panjev moramo imeti pripravljenih. Ako torej imamo dosti starih, lotimo se dela takoj, dokler je čas. Umen čebelar pa ne bo delal panjev na stari način, ampak še celo svoje stare panje bode prestrojil po Dzierzonovi osnovi s premičnim satovjem. Panj treba le razdreti in obe stranici zgoraj na znotrajnji strani 1 1/2 cm globoko in 1/2 cm na debelo zarezati, da satniki trdno leže v teh zarezah. Ako delaš nov panj, naredi isto tako in pokrov priredi tako, da ga lahko odpreš, kadar treba. Ker je pa v vsakem okraju gotovo kateri čebelar, ki ima nove kranjske panje, je najbolje, da si jih ogleda, kedor jih misli delati.

Kedar ima čebelar dosti panjev, naj pripravlja satnike, in ako je spreten in ima dosti velike panje, naj mesto satnikov napravi cele okvirčke (ali romčke), ker ž njimi se veliko laže čebelari, nego s samimi satniki.

Pa še nekaj prav potrebnih priprav naj si preskrbi po zimi. Za spomladnje pitanje potrebujemo nekaj posodic za med. Nje si vsakdo lahko naredi iz trdega lesa. Ako čebelarš s premičnim satovjem, moraš imeti za ogrebanje rojev posebno škatljo, kakeršno lahko vidiš pri vsakem večem čebelarju. Pri ogrebanji rojev potrebujemo

tudi veliko leseno žlico, ročno brizgalnico in pa lahko, dolgo ali kratko lestvico. Vse to, kar sem naštel do sedaj, moreš si narediti sam brez tuje pomoči in brez večjih stroškov. Pri večem čebelarstvu pa ne sme mankati med-metalnice, katero si tudi lahko ogledaš pri kakem čebelarju. Nikakor ne mislim, da bi jo moral kupiti, ker stane mnogo. Ako si spreten, lahko si sam narediš pripravo za vrtenje, bedenj ti pa za malo krajcarjev napravi domač sodar.

Kedor bode delal tako, ta je šele popoln čebelar. Njemu prizadeva čebeloreja le malo stroškov, prinaša mu pa leto za letom mnogo veselja in tudi dobička. M. H.

Kakšno seme sejmo.

II.

Toda nismo še pri kraji. Ni zadosti, da je seme lepo, biti mora tudi dobro, t. j. čisto in kaljivo. S smetnim semenom pride na njivo tudi mnogo plevla. Plevel pa nam je odveč še tisti, ki vzraste sam, čemu ga torej še sejati. Kmetovalec mora seme očistiti, predno je seje. Saj imamo prav dobrih čistilnikov, ki niso posebno dragi. Sicer pa imajo že mnoge podružnice c. kr. kmetijske družbe svoje čistilnike in si torej posamezniki prav lahko očistijo seme.

Plevel med semenjem škoduje kmetovalcu v dvojnem oziru. Vzemimo, da je v kakem semenu od 100 zrn 10 plevelnih in nam jih v najboljšem slučaju vzkali samo 90. Ali tistih 10 plevelnih zrn tudi ne miruje, ampak kale, poganjajo, rastejo in jemlje onim hrane, prostora, svetlobe i. t. d. ter jih tako slabe. Sejati je torej treba le čisto seme. Nepošteni trgovci prav radi primešavajo semenu, posebno travnemu in deteljnemu, drugih manj vrednih semen, ki jih je težko ločiti od pravih.

Seme mora biti tudi kaljivo. Kaj pomaga, če je še tako lepo in čisto, ako pa ne kali, ni za seme. Dobro kaljivo seme ne sme biti bolno, ne poškodovano in ne prestaro. Mnogi rastlinski škodljivci — iz živalstva in iz rastlinstva — oškodujejo zrnje tako, da ne kali več, ali pa celo zanese njihovih kali s seboj v zemljo in zatrosi bolezen na novo. Tudi poškodovanega semena mnogo ne kali. Z neprimerno mlatvijo, posebno o nepravem času, ko rastline niso dosti suhe, poškoduje se prav mnogo zrnja, ki potem ni več kaljivo. Pokazalo se je, da je poškodovanega mnogo zrnja, ki je na oči popolnoma celo. Ima uže tu ali tam kako prasko ali razpoko, ki je vzela kalici življenje. Tudi s starostjo izgubi kal življensko moč. Ni še do cela dokazano, koliko časa ostane to ali ono seme kaljivo, pač pa je gotovo, da je to pri različnih semenih različno. Tistim, ki sejejo svoje seme, se ne bo iz lepa primerilo, da bi vsejali prestarega semena, pač pa se lahko pripeti takemu, ki ga kupi. Prodajalec lahko sam ne ve, ali kupcu sploh ne pove ali pa napačno. Ker se lahko zgodi, da kako seme ostane trgovcu dalj časa in izgubi kaljivost, trgovec pa ga noče zavreči, ker se boji izgube in je raje proda o priliki, ali pa je pomeša med drugo seme, dobi kmetovalec slabega ali pa popolnoma nerabnega semena. Posebno lahka je goljufija pri travnih semenih, pa tudi pri detelji. Neukemu kmetovalcu se lahko pripeti, da dobi na svoji njivi vse drugih rastlin, nego pa je mislil, da jih je vsejal, ali pa mu sploh nič ne zraste.

Koder sejejo mnogo krmskih rastlin, osobito trav in detelj, tamkaj so se ustanovila semenska poskušališča, ki pregledujejo in poskušajo semena, če so čista (prava) in kaljiva. Po takih krajih se pogode kupci s trgovci, da

vzamejo seme, le če jim jamčijo za gotovo porabnost, to je, od sto zrn mora biti najmanj določeno množino (v %) pravega semena in od te množine mora biti določeno množino (tudi v %) kaljivih. Če da trgovec slabše seme, vzeti ga mora nazaj, kakor hitro semensko poskušališče to dokaže. Iz tega vsakdo lahko razvidi, kolikega pomena so semenska poskušališča. Kjer se ustanovi tako poskušališče, semenski trgovci nič več ne morejo goljufati s semenom, če kmetovalci nočejo drugače kupovati, nego s tem pogojem, da seme preišče poskušališče.

Ker je dobro seme tolike važnosti za poznejši uspeh, biti mora kmetovalcu prva skrb, da si ga preskrbi. Porabi pa za seme lahko domač pridelek ali pa si ga kupi.

Kadar kmetovalec določuje seme iz svojih pridelkov, vse premalo pazi in le prepogostoma greši proti pravilom, katera sem ravnokar navedel. Zato mu včasih pridelki tako oslabe, da niso več za seme, in treba je kupiti dragega semena od drugod. Menjavanje semena je sicer zelo važna reč v kmetijstvu, vender pa lahko rečem, da bi se lahko manj menjavalo in vkljub temu več pridelovalo. Podnebne in zemeljske razmere so jako različne. Če si preskrbi kmetovalec seme iz pravega kraja, potem jo zadene, kakor hitro pa semena ne dobi iz pravega kraja, ima pa škodo. Zato je najboljši, da si seme za svoj kraj sam vzgoji, če so razmere ugodne. Koliko jako izobraženih kmetovalcev se peča samo z vzgojo dobrega semena, in posrečilo se jim je tako zelo, da imajo sedaj semenske vrste, ki po pravici slove po vsem svetu. Vsi kmetovalci gotovo ne bodo storili enako, ali mnogo jih je, ki bi lahko in ne v svojo škodo. Naj navedem primer, kako bi se dalo izvršiti.

Ko se žito suši ali ko je uže suho, izberejo se najlepši, najbolj razviti in najbolj polni klasi, kateri se potem posebe omlatijo. Zrnje se potem izbere ali loči na ločilniku. Če je seme iz različnih krajev, oziroma z različnih njiv, določi naj se za setev najteže, ali pa naj se vsaj seje posebe. Žito, ki vzraste iz tega semena, naj se zopet izbere kakor prvo leto, in to naj se potem ponavlja vsako leto. V začetku uspeh ne bode posebno velik, sčasoma pa čim dalje gotovejši, ker bodo rastline s čim dalje večjo gotovostjo podedovale lastnosti svojih prednic. Tako je lahko dobiti lepega, debelozrnatega in težkega žita.

Sploh pa priporočam vsem kmetovalcem, naj skrbno izbirajo seme. Kjer imajo žitne ločilnike, pripravijo si seme v kratkem času. Tudi je dobro, če kmetovalec preizkusi semenovo kaljivost. Če seme kupi, naj tega nikdar ne opusti, ker potem lahko ve, kako gosto naj seje. Za tako preizkušnjo ni treba nikake posebne priprave. Krožnik in dva lista pivnega papirja popolnoma zadostuje. Na krožnik se vlije nekoliko (pa malo) vode, potem se položi nanj list pivnega papirja, nanj se dene seme in pokrije zopet s pivnim papirjem ter vse skupaj postavi na gorek kraj. Čez nekaj dni bo zdravo seme vzkalilo. Le če kmetovalec seme, katero seje, pozna, more je sejati pravilno in pričakovati primernega uspeha.

F. Š.

Razne reči.

— Kako je odpraviti novim sodom okus po lesu. V ta namen napolni sod z apneno vodo, ter ji prideni za vsak hektoliter 36 do 40 gr solitra ali potošlja. Čez 6 do 8 dni izprazni sod, izmivaj ga toliko časa, dokler ne teče iz njega popolnoma čista voda, in delo je izvršeno. Tak sod ne daje potem vinu nobenega okusa.

— Bradavice na kravjem vimenu. Bradavice na

kravjem vimenu so v vsakem oziru zelo nadležne. Odpravimo jih lahko s pomočjo monoklorovo-očetne kisline (Monochloressigsäure), katero prodajajo po lekarnah. V to je treba bradavico le namazati s čopičem, in v kratkem času se odloči. Ker je pa ta kislina zelo razjedljiva, moramo paziti, da ne namažemo tudi zdravih delov vimena ali sescev, kajti sicer bi jih kislina tudi razjedla.

— **Kako spraviš najlaglje apno iz očesa.** Ni iz lepa bujše bolečine za oko, kakor če štrkne apno vanje. Izpirati oko z mrzlo ali toplo vodo, ne pomaga nič, s tem se bolečine le shujšajo. Najboljši pripomoček je voda, v kateri raztopi obilo sladkorja. S to vodo si dobro izperi bolno oko, in bolečine takoj odnehajo. Sladkor se namreč lahko spoji z apnom.

Vprašanja in odgovori.

Drugi odgovor na 243. vprašanje lanskega letnika. V prvem odgovoru na to vprašanje smo rekli, da je vzrok, ako se **repki prasičkom sušijo**, posebna oblika vraničnega prisada. Ker nam je pa ob enem bilo znano, da se v dotičnem kraju vranični prisad še nikdar ni pokazal, stavili smo mi sami v nemškem strokovnem listu „Landwirtschaftliche Thierzucht“ to vprašanje in dobili smo odgovor, da postanejo prasičkom repi krastavi, da gnijo in kasneje odpadejo, ako se preveč sorodne živali med seboj plemenijo. To je pri nas kaj lahko mogoče, ker plemenjenje sorodnih živali je pri nas zelo običajno, saj naše gospodinje dostikrat iz enega in tistega gnezda določijo za plemje svinje in merjaščka. Mnogokrat smo poudarjali in danes v novici ponavljamo: Ne plemenite sorodne živali med seboj!

Vprašanje 15. Imam nekaj polovnjakov ožetih vinskih tropin, ki so mi pa letos zmrznile. Ali morem narediti iz njih tako **pijačo za dom**, kakeršno Vi priporočate v odgovoru na 218. vprašanje l. leta? (J. R. v Š. na Štajarskem)

Odgovor: Seveda jo lahko napravite, vsaj vsled zmrznjenja niso tropine postale nič slabše. Opozarjamo Vas pa, da morajo biti tropine drugače zdrave, t. j. ne še cikaste, da jih morate poprej odtaliti in da mora nastavljena drozga kipeti na dovolj gorkem kraju, drugače Vam ob sedanjem mrazu sladkor ne bode kmalu pokipel.

Vprašanje 16. Kupil sem popolnoma dobrega konja, ki pa v mojem hlevu, dasi je izvrstno oskrbovan, vidno medli. Iz mnogih vzrokov se da sklepati, **da je bil konj poprej krmljen z mišico (arzenikom).** Vprašam torej, ali morem s tožbo kaj opraviti proti prodajalcu, in kako bi se dali odpraviti zli nasledki mišice? (Fr. S. v Št. V.)

Odgovor: Ako kedo konja, ki ga je krmil z mišico, proda in tega kupcu ne pove, je goljufija, proti kateri se da sodno postopati, le ena težava je pri tem, kako namreč dokazati to ravnanje. Takega konja ozdravite, če mu dajete vsak dan po več kapljic Fowlerjeve raztopine (t. j. na poseben način raztopljena mišica) in potem zopet vsak dan manj in slednjič nič več. S tem zavrnilom lahko zdravi vsak živino-zdravnik, katerega Vam zelo priporočamo, da ob enem tudi konja preišče in potrdi, ali je Vaša sumnja prava.

Vprašanje 17. V zadnji številki ste omenili, **da je živalina, ki gre na pašo, kopanje, na vodo, zdravljenje, na podkovanje in plemenjenje, prosta mitnine.** Kmalu po prejemu te številke sem gnal kravo skozi mitnico na Črnuce, a vse sklicavanje na Vašo objavo mi nič ni pomagalo, moral sem plačati mitnino. Prosim torej odgovora, ali je res kaj na tem ali ne? (A. V. na J.)

Odgovor: Naša objava je bila uže prava, le mitničarji je žalibog ne poznajo, dasi imajo, oziroma morajo imeti dotični državni zakon v svoji pisarni. Opozorite mitničarja na

§ 18. zakona z dne 26. avgusta l. 1891. državnega zakonika št. 140 iz l. 1891., ki slove: „Prebivalcem kakega cestninskega kraja in pa njegovega okoliša in pa onim, kateri sicer ne prebivajo ondi, pač pa vrše kmetijstvo, kak obrt ali kako drugo gospodarsko podjetje, oprošča se v tem kraju cestnine tja in nazaj:

„a) Živina, ki gre na pašo, kopanje, na vodo, zdravljenje, na podkovanje in uplemenjenje (obrejenje)“. (Potem slede naredbe, kedaj je še druga vozna živalina mitnine prosta.)

Vprašanje 18. Imam 10 tednov staro **telico, ki ima ob popku 9 cm dolg vzrastek**, podoben prav debelemu sesku, le da je obraščen z dlako. Kaže, da telico boli, ker brž umakne, če jo človek potipa, in da je notri gnoj ali kaj drugega takega, ker se po pritisku umakne v trebuh. Ali se da to odpraviti ali ne? (F. Ž. v D.)

Odgovor: To ni vzrastek, marveč le popkova kila. Telica je počena, in čreva ji uhajajo med trebušno in vrhno kožo. Kila pri tako mladi živali ni nič nevarnega. Vsak količkaj izkušen živinozdravniški pomočnik jo lahko ozdravi. Pšite tudi, da Vam je veliko do telice, ker ste to in še eno drugo kupili na grajščini v Št. Petru pri Gorici, da bi si vzredili boljše plemje. Kolikor nam je znano, rede na tej grajščini holandsko plemje, in če mislite, da Vam bode to plemje ob Vaši krmli, ob Vaši burji in ob Vaši vročini uspevalo, se pa zelo motite.

Vprašanje 19. Imam že dolgo **na jeziku bolnega vola.** Ker ne more ničesar žreti, zato se bojim, da mi pogine. Jezik je otekel, trd, višnjevo rdeč, tu pa tam ranjen. Izmišljal smo ga z raznimi rečmi, a nič ne pomaga. Tukajšnjih kovačev ne pozna nobeden te bolezni. Prvikrat, ko smo zapazili bolezen, našli smo le uljesa na korenini jezika, koja je hlapec iztrgal in iz katerih sta tekla gnoj in kri. Kako bi bilo ozdraviti vola? (F. Ž. v D. pri A.)

Odgovor: Kakor kaže popis, ima Vaš vol posebno obliko vraničnega prisada, imenovano tudi rak na jeziku. Včasih in s pravim ravnanjem se da bolezen ozdraviti, a to le, če pokličete izkušenega živinozdravnika.

Vprašanje 20. Ali sme občinski odbor **dati v najem lov brez dražbe** in ali ga lahko sam za se pridrži. (F. L. v Č.)

Odgovor: Ne eno, ne drugo, ker zakon veleva jasno, da se lov mora oddati na očitni dražbi, pač pa sme okrajno glavarstvo po dogovoru z občino uže obstoječi zakup lova podaljšati na 5 ali k večjemu 10 let. Glede drugega dela Vašega vprašanja je pa merodajen § 3. ministerskega ukaza z dne 15. decembra l. 1852., ki slove: „Občina ali soseska kakor takšna ne more lova v zakup jemati, in vse zakupne pogodbe so neveljavne, po katerih bi se ona hotela temu predpisu odtegniti.“

Vprašanje 21. Ob svojem času je „Kmetovalec“ poročal, da so nekatera **laška vina gipsana in zato škodljiva.** Rad bi vedel, kakšno bolezen povzročajo taka vina? (F. Ž. v H.)

Odgovor: V gipsanih vinih je škodljiva snov žveplena sokislina, t. j. tisto, od česar boli glava pri žveplanih vinih. Vsled užitja takih vin dobi človek hud glavobol in bljevanje, ali vse znake hudega „mačka“. Trajen užitek takih vin lahko povzroči hudo in dolgotrajno želodčno bolezen. Ako pije človek takega vina le po malo ali če je malo žveplene sokislina v njem, potem se „maček“ niti ne zapazi, pač je pa mogoče, da želodec šele sčasoma opeša.

Vprašanje 22. Moja kobilica ima po hrbtu in ob straneh grde gole kolobarje. Dlaka ji je namreč tam popolnoma izgubljena, da je kar grdo videti. Kaj naj naredim, **da se gola koža zaraste?** (W. v D.)

Odgovor: Te goline so menda nastale vsled kake bo-

lezni na koži. Najpametnejše je, če jih pustite popolnoma v miru in se zlasti bojite mazil, katera Vam bi priporočal kak mazač. Ako so korenine od las (dlak) še zdrave v koži, obrasla se bo koža sama od sebe, ako so pa poginile, ne naredi jih nobena reč več novih. Vsa sredstva, katera priporočajo za rast las na goli koži, so sleparska.

Vprašanje 23. V moje njive se je močno zaplodil gabez, ki se kar ne da izpleti. Prosim sveta, **kako gabez zatreti?** (T. v P.)

Odgovor: Gabez je težko zatreti. Drugega sredstva ni, nego ga pridno s korenino vred ruvati ter ga na kup metati in z gnojnico polivati, da zgrije, kajti posamezni koščki korenine vže zadostujejo, da se nova rastlina iz njih zaplodi.

Vprašanje 24. V „Gospodarju“ berem o **umetnem gnojilu „kajnit“ iz Kalusza**, ki se dobi po 1 gld. 100 kg in je neki izvrsten gnoj za senožeti, vinograde in njive. Ali bode Vi imeli še boljša gnojila na prodaj? (Fr. S. v C.)

Odgovor: Tudi mi bomo imeli kajnit na prodaj, kakor lahko razvidite iz dotičnega članka, a le če dobimo dovoljenje od finančnega ministerstva za razprodajo na drobno. Kajnita doboste iz Kalusza, pa se morate zavezati, da ga nobenemu drugemu ne odstopite niti za denar niti zastonj, pri čemer Vas bode finančna straža nadzirala. Ker se izplača kajnita naročiti le cele vagone, posameznik pa tega storiti ne more, ker ga toliko ne rabi, zato smo se obrnili do ministerstva, da nam dovoli skupno naročitev in da ga mi smemo na drobno prodajati. Ker je pa nemški kajnit boljši in zato cenejši nego galicijski, imeli bomo prvega. Ako ga hočete sami naročiti v Kaluszu, merate ga potem c. kr. kmetijske družbe v Gradcu, a povemo Vam, da Vas bode pri majhni naročitvi stalo kake 4 gld. 100 kg.

Vprašanje 25. Moj petijot, ki je burno dokipel pri 10° R., še vedno po malem kipi. Kaj je temu vzrok in **kako kipenje ustaviti?** (J. M. v Z.)

Odgovor: Ako Vaš petijot še kipi, je to znamenje, da ima še sladkorja v sebi, zato pa kipenja ne smatrajte za nedostatek, marveč bodite veseli, da Vam tako dobro kipi. Če pa vender hočete kipenje ustaviti, dajte petijot na bolj hladen kraj, in kmalu bo nehal kipeti.

Vprašanje 26. Koliko dolga naj bo **kavčukova cev**, ki se rabi za **lijak za obrizganje živine**, kakor je opisano v Dularjevem „Domačem živinozdravniku“? (J. M. v Z.)

Odgovor: Ta cev bodi dolga 75 cm ali k večjemu 1 m.

Vprašanje 27. Ko sem nepolne vinske sode žveplal, v dveh ni hotelo žveplo goreti, kar se mi je tudi prigodilo pri žveplanju praznih sodov. **Kako naj ravnam, da bode žveplo gorelo v sodu?** (A. D. v Z.)

Odgovor: Ako žveplo v sodu ni hotelo goreti, je to znamenje, da v njem ni bilo dovolj čistega zraka, oziroma kisika. V nepolni sod, kojega hočete zažveplati in v kojem žveplo morda zato ne gori, ker je nad vinom veliko ogljikove kisline, morate poprej svežega zraka spraviti, to pa storite, če pihate skozi cevko v sod. Vpihani zrak prežene potem nečisti zrak. V praznem sodu pa mora žveplo goreti, ako ga spodaj in zgoraj odprete, še boljše pa je, ako je posoda, predno jo zažveplate, nekaj časa odprta.

Vprašanje 28. Imam dva travnika, okolo katerih so posestva sosedov. Določene meje ni nobene. **Kaj naj zasadam na mejo**, da dobim stalno in gotovo mejo? (W. v D.)

Odgovor: Odsvetujemo Vam mejo zasaditi s katerim koli drevjem ali grmovjem, ker to ni nič kaj stalna meja in provzroči razen tega mnogo prepirov. Najbolje bodete zaznamovali mejo s kamenitimi mejniki, katere postavite v pričo sosedov na podlogi črt v katastralni mapi.

Vprašanje 29. Kako se imenujejo nemški ali latinski

trave: **ovčja bilnica, zlata pahovka, medena trava in stolasa**, kje se dobe in po kakih ceni? (A. M. v R. na Goriškem).

Odgovor: Naročite teh semen n. pr. pri tvrdki Wolfner & Weiss na Dunuji, 1, Wallfischgasse 15., ki prodaja ovčjo bilnico (Schafschwingel) po 55 kr., zlato pahovko (Goldhafer) po 2 gld. 40 kr., medeno travo (wolliges Honiggras) po 45 kr. in stolaso (weiche Trespe) po 45 kr. kilogram. Pri naročilih nad 10 kg od vsake vrste utegne dobiti kakih 20 % popusta, kar seveda morate zahtevati. Ravno tako zahtevajte jamstvo za čistost in kaljivost semen.

Vprašanje 30. Ali bi bilo dobro pognojiti kamenit travnik, ki je z dobro zemljo posut in s travo posejan, še to leto s pepelom ali **kalij-superfosfatom**, in počem je kalij-superfosfat? (A. M. v K.)

Odgovor: Gotovo bi tako gnojenje bilo zelo dobro, ker bi se rastline nže prvo leto lahko dobro zarasle. Ako imate pepela, ni Vam treba drugih kalijevih gnojil kupovati, ker je pepel sam tako gnojilo. Kot fosforovo gnojilo pa kupite pri družbi zmlete Tomasove žlindre, o kateri je poseben članek v današnji številki. V kemiški tovarni v Hrastniku na Štajarskem doboste kalijevega superfosfata za 7 gld. 60 kr. 100 kg.

Vprašanje 31. Tukaj v Ormoškem okraji se je ohranila stara navada pri čebelarjih, da **delajo medico in jo potem točijo brez davka**. V novejšem času so pa nekateri gostilničarji ovadili te čebelarje gosposki, vsled česar so bili kaznovani po 5 in tudi več goldinarjev. Prosim, ali je glede tega kak zakon ali ne? (A. P. v H.)

Odgovor: Vsak kmetovalec ima pravico svoje pridelke prodajati, kakor hoče, le glede vina je določba, da mora, ako ga hoče na drobno in gostom v svoji hiši točiti, imeti posebno dovoljenje od davčne gosposke, ne da bi mu bilo treba imeti patent za gostilniški obrt. Seveda sme točiti le zgolj svoj pridelek. Ker medica spada v tisto vrsto pijač kakor vino, zato veljajo zarad nje tiste določbe. Vaši čebelarji smejo torej točiti svojo medico, vender morajo dobiti poprej v ta namen potrebno dovoljenje od davčnega urada. Podrobnosti lahko pozveste pri bližnjem oddelku finančne straže.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Martin Tomc**, župnik v Suhorji ter ud naše družbe od 1 1871., je 4. t. m. umrl; 18. t. m. pa je umrl gospod **Pavel Ješe**, posestnik v Stražišči pri Kranji ter član naše družbe od 1 1877. Naj počivata v miru. — Gosp. **Ivan Koprivnikar**, dekan na Vrhniki in član naše družbe, je umrl 23. t. m. — Naj počiva v miru!

* **Umetna gnojila za travnike** bode oddajala letos naša družba in vzprejema uže sedaj naročila. Podrobnosti je brati v članku „Oddaja umetnih gnojil za travnike“ v današnji številki.

* **Deteljno seme in semenski krompir** bode družba oddajala tudi letos. Dotične objave bodo razglašene v prihodnji številki.

* **Laneno seme z Ruskega** je došlo v Ljubljano. Kdor pride sam po nje, dobo ga precej, kdor ga je pa naročil po železnici, dobi ga prihodnji mesec. Star mernik stoji 3 gold. 50 kr., originalna vreča po 14 gold.

* **Licencevanje zasebnih žrebecv** za leto 1893. bode v Kranji 6. februarja dopoldne ob 9. uri, v Radovljici isti dan popoldne ob 3. uri, v Kamniku 7. februarja ob 9. uri dopoldne in v Ljubljani 8. februarja dopoldne ob 9. uri. V Kranji so se zglasili 3, v Radovljici 4, v Kamniku 1 in v Ljubljani 1 žrebec.

* **Avstrijsko osrednje društvo za mlekarstvo** nam je poslalo nastopno izvestje: Ker je dosedanji tajnik odstopil, blagajničar pa umrl, je odbor provizoriško do prihodnjega

občnega zbora izvolil tajnikom Vaclava Charouseka; mlekar-skega konsumenta v c. kr. kmetijskem ministerstvu, in blagaj-nikom Jos. Kampmanna, ravnatelja Dunajske mlekarne. Dru-štveno delovanje se je zadnji čas zelo oživilo in se je sedaj lepega napredka nadejati. Odbor je 23. decembra m. l. ukrenil, da skliče društveni občni zbor na 11. dan februarja t. l. na Dunaj. Letnina znaša 3 gold. za posameznike in 10 gold. za društva, zadruge i. t. d. Društvena pisarna se nahaja na Dunaji, III/2, Pragerstrasse 6; kamor je tudi pošiljati vse dopise.

* **Izvoz prasičev iz Kranjskega** je zopet prepovedan, ker se je pokazala pri nas kužna bolezen na parkljih. Naši posestniki in mnogi župani smatrajo postavne naredbe glede kužnih bolezni za samo nagajanje kmetom, zato jih prezirajo, in nasledki so, da nam meje zapro, ker imamo vedno bolezen v deželi. Zaprtje mej za našo deželo pomeni vselej veliko tisoč goldinarjev izgube, kajti izvoz prasičev iz dežele je velikanski, a vsled zaprtja poneha in cena živini zelo pade. Ne postava, ampak neumnost in svojeglavnost nam nagačata.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 26. januarja 1893.

Predsedoval je družbeni predsednik gosp. ces. svetnik Ivan Murnik, navzoči so pa bili odborniki gg.: Goll, baron La-zarini, Ogorelec, Šiška, Witschl, Žirovnik in tajnik Pirc.

Odbor vzame na znanje provizoriško ustanovitev novih po-družnic v Št. Jarneju, Škocijanu, Mošnjah in v Sodražici, katere bode potrdil občni zbor.

Odbor ukrene v „Kmetovalcu“ razpisati darilo v drevji za najboljši sestavek kot odgovor na stavljeno vprašanje. (Glej da-našnje številke „Kmetovalca“ prvo stran.)

Prošnjo ene podružnice za podporo ukrene rešiti ob času, ko dojdejo vse druge take prošnje.

Vis. deželnega odbora dopis, da je vis. deželni zbor tudi za l. 1893. dovolil 2000 gld. podpore za kmetijstvo, se hvaležno vzame na znanje.

Vsled dopisa c. kr. deželne vlade ukrene odbor pozvati čebelarje iz Ljubljane in okolice, da povedo konkreten slučaj, kateri trgovec z medom dela vsled svojega ravnanja z medom in voskom škodo čebelarjem.

Poročilo o izpitih v družbeni podkovski šoli se vzame na znanje.

Pri avstrijskem gozdarskem shodu, ki bo 6. marcija na Dunaji, zastopal bode družbo odbornik gospod Povše, kojega v to naprositi odbor ob enem ukrene.

Na vprašanje kmetijskega ministerstva glede nameravanih določil o krvni uši ukrene odbor doposlati spomenico, ki naj raz-jasni, kakaj bi bila taka določila sadjarstvu zelo škodljiva.

Odbor vzame na znanje naredbe tajništva glede oddaje umetnih gnojil.

Vsled došlih pritožb iz gospodarskih krogov ukrene odbor obrniti se do c. kr. deželne vlade, naj se ostreje izvršuje zakon o povzdigu živinoreje.

Končno vzprejme glavni odbor za nove ude visokorodnega gospoda barona Viktorja Heina, c. kr. dvornega svetnika in vo-ditelja deželne vlade, gospoda Frana Kočevarja, predsednika c. kr. deželnega sodišča, in nastopnih 217 gospoj in gospodov: Baronica Gabrijela Lazarini, prednica usmiljenih sester v Begunjah; Otoničar Matija, posestnik v Hrašah; Kogej France, posestnik in trgovec v Postojini; Cerar Franc, posestnik v Rači; Oblak Franc, posestnik v Ljubljani; Milač Karolina, posestnica v Toplici; Rogelj

Franc, posestnik v Rači; Rahne Janez, posestnik v Rači; Lapajne Anton, učitelj na kmet. šoli v Grmu; Gvardijančič Ivan, opravnik na kmet. šoli v Grmu; Globevnik Anton, vrtnar na kmet. šoli v Grmu; Pečnik Alojzij, posestnik in trgovec v Stožicah; Pijanečki Janko, učitelj v Radovljici; Simon Karl, učitelj v Lescah; Ver-tačnik Terezija, posestnica na Viču; Pirnat Janez, posestnik v Krtini; Gašperčič Aleksij, župnik v Marezijah; Grabrijan Hinko, posestnik in trgovec v Vipavi; Rozman Janez, posestnik na Čejnci; Juretič Anton, posestnik v Koboridu; Vovk Gašper, posestnik na Čejnci; Varl Jože, posestnik na Čejnci; Kantz Viktor, posestnik na Glincah; Žnidaršič Franc, posestnik v Strmci; Anzele Ivan, posestnik v Velikih Blokah; Wutscher Aleksander, posestnik v Dol. Brezovici; Metelko Martin, posestnik v Ledeti-Vasi; Fabjan Franc, posestnik v Dol. Gradišči; Piber Ivan, kaplan v Št. Jarneji; Sever Jože, trg. pomočnik v Št. Jarneji; Tavčar Marija, posestnica v Št. Jarneji; Homan Franc, posestnik v Št. Jarneji; Recelj Janez, kolar in posestnik v Št. Jarneji; Androja Franc, usnar in po-sestnik v Št. Jarneji; Kalin Jože, posestnik v Št. Jarneji; Tratnik Franc, kolar v Št. Jarneji; Flander Anton, klobučar v Št. Jarneji; Kušljan Nace, krojač v Št. Jarneji; Tavčar Jozefa, posestnica v Šmalči Vasi; Kerhin Peter, posestnik v Dol. Gradišči; Francič Janez, posestnik v Dol. Stari-Vasi; Piletič Anton, posestnik v Dol. Stari-Vasi; Čudovan Jože, posestnik v Čadrezu; Klemenčič Franc, posestnik v Žvabovem; Wide Franc, posestnik v Žvabovem; Strojnik Janez, posestnik v Ostrogu; Hudaklin Jože, podobar v Št. Jarneji; Hrovat Jože, posestnik v Gor. Brezovici; Zagorc Franc, posestnik v Vratnem; Zagorc Jože, posestnik v Vrhpolji; Zupančič Franc, posestnik v Dol. Prekopi; Gorenc Janez, posestnik v Vrhju; Za-loker Janez, posestnik v Vrhju; Rangus Martin, posestnik v Selu; Recelj Franc, posestnik v Dol. Prekopu; Borse France, posestnik v Gor. Maharovcu; Rajer Matija, posestnik v Razdrtem; Zupančič Matija, posestnik v Vrbovcu; Oblak Ivan, posestnik na Vrhniku; Moravec Makso, zasebnik v Senožcah; Bugar Janez, posestnik v Praprotni Polici; Lasnik Josip, župnik v Polhovem Gradcu; Rihar Štefan, posestnik in usnar v Polhovem Gradcu; Rozman Janez, posestnik na Vrzdencu; Janša Janez, posestnik na Lesnem Brdu; Jernj Matija, posestnik v Podgorji; Gornik Franjo, župnik v Nevljah; Stele Janez, posestnik v Podborštu; Lenasi Karol, du-hovni pomočnik pri Fari; Zakrajšek Josip, posestnik v Zakraji; Zakrajšek Franjo, posestnik v Mramorovem; Zalar Jarnej, posestnik v Mramorovem; Anzele Ivan, posestnik v Zalesji; Klančar Miha, posestnik v Studenem; Meršek Karol, posestnik v Ravniku; Frole Matevž, posestnik na Strmici; Zakrajšek Franc, posestnik v Novi Vasi; Bozja Josip, nadučitelj pri Fari; Lenarčič Anton, posestnik v Nemški Vasi; Lunder Matija, posestnik v Zalesji; Bratina Alojzij, grajšč. oskrbnik v Dubrovniku; Kovač Jakob, posestnik in gostil-ničar v Mali Ligojni; Nagodé Lorenc, posestnik v Mirkah; Sve-telšek Franc, posestnik in župan v Dramljah; Fister Matija, po-sestnik na Orvišah; Ajdovec Jakob, posestnik na Proki; Cvenkelj Ivan, mesar in gostilničar v Ljubnem; Guna Janez, posestnik v Potoški Vasi; Štihi Janez, posestnik v Malnicah; Zalokar Miha, posestnik v Zaborštu; Čuček Franc, posestnik in čebelar v Drebe-tincih; Colarič Martin, posestnik v Sv. Križu; Gaudenzi Anton, posestnik in strojar v Zagorji; Čop Ivan, stud. jur. in posestnik v Mostah; Dolar Josip, posestnik na Vrbi; Štercin Janez, velepo-sestnik v Komendi; Bratovž Franc, posestnik v Vipavi; Intihar Franc, posestnik v Radleku; Poličar Janez, posestnik in župan v Spodnji Besnici; Bohinc Janez, posestnik na Mišcih; Stare Franc, posestnik v Žerjavki; Nemanč Marko, posestnik v Draščih; Bo-hinc Jože, mlinar v Trbojah; Narodna čitalnica v Cerknem; Šabec Andrej, posestnik v Goričah; Smolnikar Luka, kaplan v Škocijanu; Globelnik Jože, posestnik v Stari Vasi; Vovko Janez, posestnik na Dobrovi; Rabzelj Janez, posestnik v Škocijanu; Durjava Peter, trgovec v Škocijanu; Simončič Jože, posestnik na Dobravi; Zaman Anton, posestnik v Dobrovški Vasi; Globelnik Anton, posestnika sin v Škocijanu; Koščak Janez, posestnika sin na Zloganjski Gori; Hočevar Martin, posestnik v Grmuljah; Komljanec Josip, osmo-

šolec v Rudolfovem; Lekše Martin, posestnik v Močvirju; Volčič Anton, posestnik v Šmarjeti; Markež Janez, posestnik v Bojniku; Jermančič Jože, posestnik v Drušah; Žganjar Anton, posestnik v Dobrovški Vasi; Granda Jože, posestnik na Dobravi; Lavrič Fran, učitelj v Škocijanu; Smrekar Adam, posestnik v Savinjeku; Matko Davorin, učitelj v Toplicah; Matko Martin, posestnik v Mačkovecu; Božič Anton, posestnik v Dol. Dulah; Janežič Janez, posestnik v Škocijanu; Štamcar Janez, posestnik v Škocijanu; Udovič Martin, posestnik v Savinjeku; Bregar Jože, posestnika sin v Savinjeku; Jaklič Matija, posestnik v Bučki; Seljak Jože, posestnik v Bučki; Fabjančič Fran, učitelj v Bučki; Weiss Anton, posestnik v Šmarjeti; Hmeljak Anton, posestnik v Dolnji Branici; Golob Ivan, župnik na Primskovem; Sadnikar Franc, trgovec v Celovcu; Bertoncelj Jarnej, posestnik in mizar na Zgornji Dobravi; Čibej France, veleposestnik v Ajdovščini; Dolinar Franc, župnik pri Sv. Katarini; Žbontar Jernej, posestnik v Zalem Logu; Kadunc Franc, posestnika sin v Žužembregu; Gorjanc Janez, posestnik v Sajevčah; Dekleva Ivan, urar v Mali Pristavi; Dovč Janez, posestnik v Slapah; Pavčič Lorenc, posestnik in gostilničar v Zavoglem; Jereb Jakob, posestnik v Otaležu; Golob Andrej, posestnik v Štebnu; Ograjenšek Matija, posestnik na Gornji Ponikvi; Zupan Franc, posestnik v Čimernem; Čičman Marjana, posestnica v Št. Vidu pri Ljubljani; Dolničar Franc, posestnik v Podutiku; Babnik Franc, posestnik v Zgornji Šiški; Lukan Gašper, posestnik v Petkovcu; Slana Jarnej, posestnik v Iljaševcih na Murskem polju; Ostanek Anton, posestnik v Malem Otoku; Lovše Franc, posestnik v Tirni; Peče Jurij, posestnik in gostilničar v Stari Cerkvi; Windisch Josip, učitelj v Lienfeldu; Erhouniz Antonija, posestnica v Ribnici; Jakelj Valentin, kaplan v Šenožecah; Zupančič Katarina, posestnica v Drenovcu; Legat Ivan, posestnik v Lescah; Legat Fran, posestnik v Lescah; Dežman Anton, posestnik v Lescah; Vidic Martin, posestnik v Lescah; Ažman Andrej, posestnik v Hrašah; Gogala Josip, posestnik v Novi Vasi; Božič Jarnej, posestnik v Novi Vasi; Šraj Andrej, posestnik v Gorenji Vasi; Božič A., oskrbnik v Jurovem; Šeme Janez, posestnik na Polici; Razinger Josip, tovarnar v Kočevju; Arko Hans, pekovski mojster in posestnik v Kočevju; Kroflič Franc, slikar v Kočevju; Osolin Anton, posestnik v Št. Vidu; Papler Franc, posestnik v Dvorski Vasi; Košmelj Janez, župnik v Begunjah; Kolman Matija, posestnik na Zgoši; Gogala Fran, posestnik in gostilničar v Dvorski Vasi; Stojan Janez, posestnik in kupčevalec v Dvorski Vasi; Resman Jožef, posestnik in pekovski mojster na Zgoši; Bertoncelj Marija, posestnica v Gorenji Vasi; Petrič Franc, posestnika sin v Zelšah; Levičnik Alfons, kaplan v Cerknici; Juvanec Ferdo, učitelj v Cerknici; Žnidaršič Janez, posestnik in podžupan v Dolenji Vasi; Kunc Jarnej, posestnik v Grčareven; Brinjevec Janez, posestnik v Dolenji Vasi; Čibašek Janez, župnik v Št. Vidu pri Cerknici; Pristov Jožef, kaplan v Gorjah; Jeklar Matej, posestnik in gostilničar v Bledu; Kralj Anton, mizar v Gradu; Smolej Anton, posestnik in kupčevalec z lesom na Planini nad Jesenicami; C. kr. stavbeni okraj Ljubljana; Serpan Jakob, posestnik in pek v Vel. Laščah; Debeljak Anton, posestnik in gostilničar v Zgornjih Retjah; Golmajer Urban, dekan v Tomaju; Verbič Josip, učitelj v Višnji Gori; Izanec Janez, posestnik na Čateški Gori; Ljudska šola v Čatežu; Hierschmann Egidij, posestnik in gostilničar v Predtrgu; Štritof Matevž, posestnik v Ponikvah; Rudež Josip, slušatelj c. kr. enolog. in pomol. zavoda v Klosterneuburgu; Benigar Franc, posestnik in trgovec v Trnovem; Škrlič Josip, posestnik in urar v Trnovem; Jagodnik Anton, posestnik v Kosezah; Jelovšek Josipina, posestnica in mlinarica v Il. Bistrici; Purk Tomaž p. d. Turk, posestnik v Kenju; Rauch Peter, gospodarski asistent v Podbrezji; Skubic Anton, posestnik v Glinku; Korošec Anton, c. kr. okr. živinozdravnik v Kranji; Turk Hugo, c. kr. okr. živinozdravnik v Litiji; Žnidaršič Anton, trgovec v Il. Bistrici; Zdolšek Andrej, župnik pri Sv. Štefanu.

Naredbe glede oddaje družbenega sadnega drevja pomladi l. 1893.

- 1.) Vsaka podružnica mora naznaniti najkasneje do 15. dne janularja vsakega leta, ali zahteva za svoje ude brezplačno sadnega drevja.
 - 2.) Tiste podružnice, ki to zahtevajo, morajo celo letnino oddati glavnemu odboru.
 - 3.) Glavni odbor je dolžan, ako se družabnik o pravem času zgłosi, prihraniti mu 4 drevesa, bodisi brezplačno (glej točko 1.) ali proti plačilu 25, oziroma 30 kr. za eno drevo.
 - 4.) Za ta 4 drevesa se je zgledati najkasneje do 15. dne februarja meseca pri glavnem odboru.
 - 5.) Ker pa je očitno, da bode preostajalo drevja, vzprejemala se bodo do 1. marca naročila od udov tudi na več nego 4 drevesa. Po 1. marcu bode odbor precej naznanil vsakemu naročniku, koliko dreves mu je moči dati. Pri določevanju dreves posameznim naročnikom gledalo se bode na to, da se skrči število dreves, če bo treba najprej pri večih naročitvah; tistim pa, ki naročé le do 20 dreves, osobito kmetovalcem, ne bode se krčilo število dreves, če bo le mogoče izvršiti naročitve. Cena drevesu je 30 kr., izvzemši one, ki jih omenja šte. 3.
 - 6.) Od 1. dne marca dalje sme glavni odbor izvrševati vsa naročila, ako je še kaj drevja, in sicer po vrsti, kakor dojdejo. Cena enemu drevesu za neude je 60 kr.
 - 7.) Vse navedene cene veljajo na mestu drevesnice, oziroma na mestu kolodvora Ljubljanskega, in sicer z zavojem vred.
- Opomba: Letošnje pomlad se bode oddajalo tudi pritično drevje, to je tako, ki je pripravno za vzgojo pritičnih piramid.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Listnica uredništva.

W. e D. Mi sami nimamo nič izkušenj z Dupavskim ovsmom, vender toliko vemo, da ga imajo v Avstriji kakor na Nemškem za eno najzanesljivejših vrst. Če je boljši nego Vaš štajarski, pa tudi ne moremo presoditi, ker isto tako ne poznamo Vašega.

F. S. e Š. Vaše pismo se ni izgubilo, a vprašanja zato nismo uvrstili uže v zadnjo številko, ker nam je došlo prepozno. Vprašanje moramo imeti vsaj štiri dni pred sklepom lista v rokah, ako naj še v tisti številki odgovorimo.

J. M. e Z. Zakaj ima Vaš konj velik vamp? Odgovorite si sami na to vprašanje in potem bode tudi lahko našli sredstvo, s katerim odpravite veliki vamp. Živinozdravniške instrumente dobite pri N. Hoffmannu v Ljubljani.

M. F. e Z. Kobilu, ki ima naprej uhajajoč bicelj, bi ne smeli rabiti za pleme, ker je ta napaka podedljiva. Kako zdraviti mladiču tako nogo, najdete popisano v odgovoru na 146. vprašanje iz l. 1891. in pa v Dularjevi knjigi „Domači živinozdravnik“ na strani 150. pod naslovom „Zvitje člena“. — Katera turščica je za Vaš kraj najboljša, to Vam najbolje pokaže izkušnja. — Slamnate plabte za ognjavarne strehe si lahko vsak sam naredi.

F. R. e B. Semena ameriških trt doboste pri trdki „Administration der Weinlaube in Klosterneuburg“. O vzgoji ameriških trt iz semena bomo na Vašo željo priobčili poseben članek.

J. G., župnik e B. e Istri. Vožnja žita v malin in moke nazaj je mitnine prosta. Zakon o erarni cestnini z dne 26. avgusta l. 1891., št. 140., kos XLII. iz l. 1891. se dobi v državni tiskarni na Dunaji. Po pregledovanju zakona vidimo vedno bolj, koliko je važen za naše gospodarje, zato bomo morda uže v prihodnji številki prijavili njega najvažnejše določbe.

Mnogim gg. vprašalcem bomo odgovorili v prihodnji številki, ker nam je v današnji vzlic prilogi primankalo prostora.